

INTERJÚ

készítette:
Penczner Anna és Tóth Zoltán

Beszélgetőtársunk: Puskás Péter az Aszódi Javítóintézet igazgatóhelyettese

Kérjük mutassa be Önmagát olvasóinknak!

Puskás Péter vagyok, 1984. december 16-tól dolgozom az Aszódi Javítóintézetben, jelenleg igazgató-helyettesi beosztásban. A szülői hatás ellenére a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskolára felvételiztem, azonban mérnökként egy percet sem dolgoztam. A diploma megszerzése után, 1983-ban elmentem üzletkötőnek, így bejártam az egész országot és divatékszerek forgalmazásával foglalkoztam. Eközben rájöttem, hogy közösségben szeretnék dolgozni, nem pedig egyedül autózni az országúton. Édesapám 1956-tól a javítóintézetben dolgozott, így volt mit magamba szívni a családi környezetben. A kollégái sokat jártak hozzánk, hallottam az itteni történeteket, problémákat, örömeiket, sikereket és kudarccokat. Ekkor vetődött fel bennem először

Később tanári, majd közoktatás-vezetői diplomát szereztem. 1991-től vezetőként dolgozom.

Kérjük ismertesse intézményük hosszú történetét!

Az 1870-es években a Csemegi - kódex és a Btk. a felnőtt és fiatalos bűnelkövetőket hangsúlyosan szétválasztotta, és előírta, hogy javítóintézetet kell létrehozni. 1884-ben Pauler Tivadar megvásárolta a hatvani cukorgyár területét, ahol ötven jó magaviseletű váci fegyenc kezdte el építeni az aszódi javítóintézetet és augusztus második

felében már be is költözött az első növendékcsalád. Először csak egy pavilon állt, majd az U-alakú formáját az épület az 1910-es években érte el. Rendelkezett egy ökumenikus templommal is, katolikus, protestáns és izraelita hajóval, melyet

a kommunista diktatúra idején lebontottak. Elődeink svájci, porosz és olasz intézményeket látogattak és a tapasztaltak alapján valami sajátos, a magyar viszonyoknak megfelelő formát alakítottak ki. Voltak fizető helyek is, melyekre szülői kérésre kerülhettek gyerekek, valamint gyámhatósági és bírósági beutalások. Ezen szempontok alapján sem differenciálták a gyerekek elhelyezését, hanem egyes csoportok működtek. Az intézet magas létszámmal dolgozott, volt olyan időszak, amikor közel ezer gyermek volt elhelyezve, akiket hatvanhárom fős személyzet látott el. A kezdeti időben a nagy földterületet bérbe adták, majd fokozatosan elkezdődött a mezőgazdasági munka, mellyel

párhuzamosan a tanoncképzés is megindult. Óriási lehetőségként létrejött a Magyar Állami Királyi Kocsi- és Hintógyártó

Műhely, ahol komoly gyártmányok készültek, a rabszállító lovas kocsitól a hintóig. A kocsigyártás kapcsán több mint 30 szakmát tudtak oktatni. Az intézet önellátása érdekében ehhez további tanoncképzések kapcsolódtak, úgy mint pék, szabó és

cipőkészítő... A másik profil az állattenyésztés és növénytermesztés volt, így vált totális intézménnyé, ami a mai napig érvényes a társadalmi, történelmi változások ellenére is. A növendékek ellátásával, gondozásával, fejlesztésével, oktatásával-nevelésével és munka-foglalkoztatásával kapcsolatos tevékenységet az intézet saját maga biztosítja. Saját iskolánk, műhelyek, mezőgazdasági terület, konyhánk, és mosodánk van.

Kezdetekben családokba szervezték a csoportokat, melyeknek élén a családfők álltak, akiknek komoly megbecsülésben volt részük. A társadalmi, politikai események, a gazdasági válság, és a világháborúk az intézményre is hatással voltak. Nagy fordulópontra 1945, amikor a szocializmus építése megkérdőjelezte a gyermekvédelmi szakma múltját és beszűkítette a fiatalok bűnözéssel kapcsolatos

tevékenységet is. Az 1957-es Fóti Gyermekváros megnyitását követte több hasonló, de méretében kisebb gyermekotthon létrehozása, amely

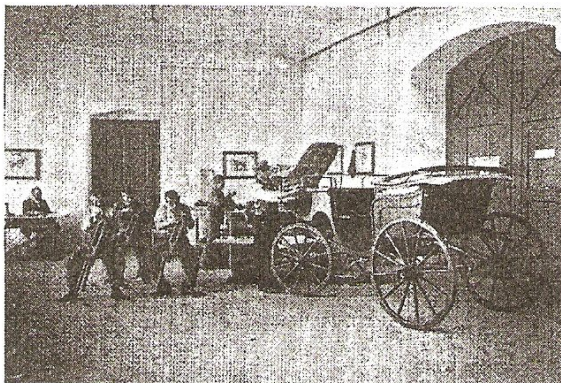
irányt szabott a gyermekvédelemnek is. A rendszerváltozás 1989-ben más alapokra helyezi a gyermekvédelmet és általában a társadalmi viszonyainkat is. Az

ENSZ Gyermekjogi Egyezménye, a gyermekvédelmi jogszabályok átalakítása és az intézmény reformja erőteljesen a gyermek mindenek felett álló érdekét hozza a középpontba. A fenntartónk 1946-ig az igazságügyi tárca volt, ezt követően tartoztunk mezőgazdasági, ipari, művelődési vagy oktatási és a szociális minisztériumhoz, utóbbi jelenleg is ágazati irányítónk.

Hány hasonló intézet van Magyarországon?

Ma Magyarországon három hasonló intézmény van mint az aszódi. A Budapesti Javítóintézetben történik az előzetes fogva tartás, Debrecenben az előzetes fogvatartás mellett kisebb létszámban jogerős intézkedés letöltésére is van lehetőség. Rákospalotán található a harmadik intézmény, ahol lányok vannak elhelyezve előzetes és jogerős ítélettel. Ebben az intézményben speciális gyermekotthoni részleg is működik. Az aszódi, a legnagyobb

jogerős intézkedések végrehajtását szolgáló intézmény, ahová szintén bírósági ítélettel kerülnek a gyerekek.

Hogyan kerülnek be a fiatalok az intézménybe és mennyi időt töltenek itt?

Magyarországon a rendszerváltást követően Btk. módosítás történt,

ami lehetővé tette, hogy az előzetes fogvatartást fiatalok esetében javítóintézetben is végre lehessen hajtani. Ezen túlmenően határozott időtartamúvá vált a javítóintézeti nevelés, 1 és 3 év között, melybe beszámítható az előzetes fogva tartásban töltött idő. Ezáltal egy sokkal kiszámíthatóbb, és a büntetés- végrehajtáshoz kicsit hasonló rendszer kialakítása történt meg. Itt is kaphatnak a gyerekek kedvezményt jó együttműködés esetén, létezik ideiglenes és végleges elbocsátás.

A '95-ös Btk. módosítás után az előzetes fogva tartás feladatának végrehajtására tiszta profilú intézményrendszert alakítottak ki, mely szerint a jogerős intézkedést és az előzetes fogva tartást külön kell választani a javítóintézetekben.

Ebből látszik, hogy ma csak jogerős bírósági ítélettel kerülhetnek be fiatalok, 14-19 éves koruk között. A bűncselekmények zömében vagyon elleniek, ami sajnálatos módon az utóbbi

évtizedben összekapcsolódott a személy elleni erőszakkal is. Növendékeink átlagosan 15-18 hónapot töltenek nálunk.

Milyen intézményi struktúrákban működnek? Hányan dolgoznak az intézetben?

Jelenleg 234 főt foglalkoztatunk a pedagógiai és a gazdálkodási egységünkben. Jelen esetben a pedagógiai szempontra fókuszálva, van egy befogadó csoportunk, ahová a bírósági ítélettel bekerült gyermek egy hónapot tölt. Ez alatt felmérjük személyiségállapotát és megismeri jogait, kötelességeit, valamint lehetőségeit. Pszichológusból, gyógypedagógusból, nevelőből és a pedagógiai igazgató helyettesből álló kihelyezési bizottság dönti el, hogy melyik csoportba kerüljön a gyermek, ahol jó esetben a teljes intézkedés

végrehajtását le fogja tölteni. A normál csoportjaink mellett, korrekciós, pszichopedagógiai és zárt részlegek is elemei

pedagógiai struktúránknak. A differenciálás célja, hogy minden növendék a számára legmegfelelőbb fejlesztésben részesülhessen. Az intézmény megszakítás nélküli munkarendben működik, napi huszonnégy órában. A növendékek számára jó magviselt esetén összesen hatvankettő nap

távollétre van lehetőség. Egy évben hatszor, alkalmanként maximálisan öt napra kaphatnak eltávozást. Ezenkívül huszonegy napos nyári szabadság is van, valamint egy karácsonyi, újévi szabadság, ami tizenegy napos.

Hány lakójuk van?

Az intézmény befogadóképessége 240 fő. Jelenleg 152 növendékünk van.

Milyen családi és kulturális háttérrel rendelkeznek a fiatalok?

Az Aszódi Javítóintézetben dominánsan roma származású gyerekek vannak, ez meghatározza, hogy milyen szociokulturális környezetből kerülnek ide a fiatalok. A tapasztalatunk szerint ez

egészen más pedagógiai módszertant igényel a gyermekekkel való bánásmódban. Az itt dolgozó kollégáknak meg kell ismerni a roma kultúra alaptörvényeit és alapelveit, az előrelépés érdekében. Büszke vagyok arra, hogy kollégáim ezt nagyon jól és érzékenyen képesek végezni, annál is inkább, mivel mi kimondottan pedagógiai intézménynek tekintjük magunkat. A bírósági ítélettel lezártnak tekintjük a büntetőeljárást és az igazságszolgáltatást. Módszertani alapelvünk, hogy feltétel nélkül elfogadjuk az ide kerülő gyerekeket, mind emellett következetesen próbáljuk végrehajtani velük mindazt, ami fontos, hogy a további életükben normakövető állampolgárai legyenek a társadalomnak. Nagy hangsúlyt fektetünk arra is, hogy azok a személyek, akik a növendékekkel foglalkoznak hitelesek legyenek.

Milyen nevelési módszereket alkalmaznak?

A nevelési módszerünk nem különbözik a hagyományos módszerektől. Ez nem egy sikerorientált munkahely, itt nem lehet országos tanulmányi versenyt nyerni, de sokuk szépen mond verset, énekel, fest vagy kerámia tárgyat készít. Itt nem tudjuk megünnepelni, hogy a tanulók továbbtanulnak vagy esetleg felvették őket valamely felsőoktatási intézménybe. A jövőbeli kollégáknak felvételi

beszélgetéskor el szoktam mondani, hogy olyan irányba kell érzékenyvé tenniük magukat, mellyel a legapróbb fejlődést, előrelépést is sikernek élik meg. A sikerre kell koncentrálni, mert a kudarcból sok van. Ha nem ezt tesszük, akkor elfásulunk és motiválatlanná válhatunk a munkavégzés során. Szerencsére munkatársaim tényleg örülnek a legapróbb sikereknek is. Az odafigyelő, gondoskodó odafordulást a gyerekek meghálálják, még akkor is, ha ezt nem fejezik ki szóban. Legtöbbjüknek ebben korábban nem volt része. Jó érzés az, amikor a gyerek szemében megcsillan az elégedettség, hogy igenis sikeres volt valamely területen. Ezt láthattuk például a legutóbbi szakmunkás bizonyítvány átadáskor is. A vizsgákat az intézettől független bizottság előtt teszik le a növendékek, mégis a legrosszabb jegy a közepes volt. A hegesztő képzésben többnyelvű bizonyítványt adunk, bárhol Európában és a világ több pontján is el tudnak vele helyezkedni. Ez a szakma ma

Magyarországon hiányszakma, ily módon próbálunk esélyt adni a fiataloknak.

Ön szerint munkájuk mennyire eredményes? Vannak sikertörténeteik?

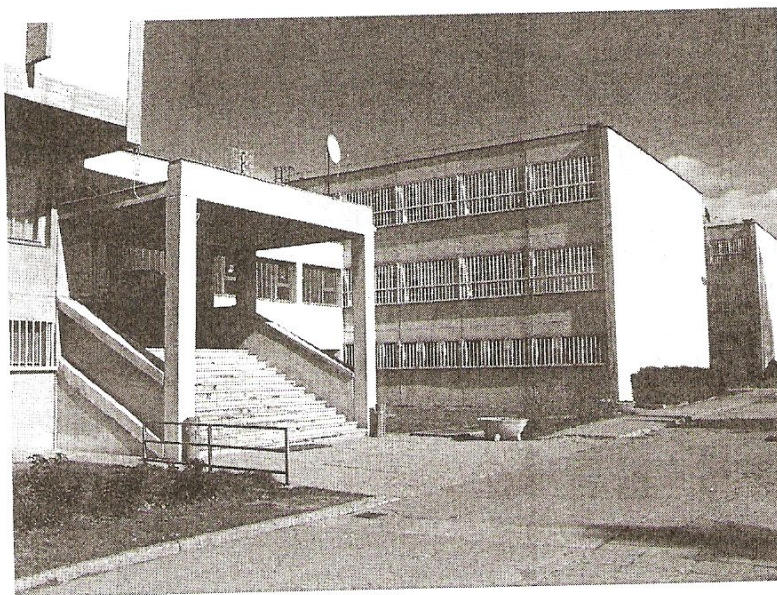
Volt egy fiú nálunk, aki nagyon jól focizott. Az egyik kollégánk felfigyelt tehetségére és elvitte saját településének foci klubjába, ahol be is fogadták. Az intézményből úgy számolt le, hogy a festő szakmát elvégezte és az előbb említett településen letelepedett, családot alapított és két gyermeke van. A foci mellett építőipari vállalkozónál dolgozott és még Ausztriában is focizott. Örömmel találkozik az intézmény valamennyi munkatársával, dolgozójával. Ezen kívül sok a pozitív visszajelzés, amelyet a honlapon lévő vendégkönyvünk is igazol.

Folytat-e az intézmény utógondozói tevékenységet?

Létrehoztunk egy utógondozási alapítványt a 90-es évek elején, melynek segítségével egy melegező épületet átalakítottunk három egyszobás garzonlakássá. Közel tíz éves utógondozási program keretében is élt itt fiatal családjával és sikeres volt a visszailleszkedése. Mindemellet az intézmény alapító okiratában is szerepel az utógondozás. A költségvetési és földrajzi korlátaink azonban behatárolják a lehetőségeinket. Azt gondolom, hogy ebben inkább a területileg érintett gyermekvédelmi

és gyermekjóléti szolgálatok és a gyámhatóságok lehetnének illetékesek. Sokkal jobbnak látnám, ha ezt a feladatot nem a települések szűkös forrásaiból fedezett rendszer szervezné, hanem a büntetés végrehajtással és a javítóval szorosabban együttműködő és egy magasabb koordináló kompetenciával rendelkező szervezet kezében lehetne.

Mi, az utógondozást itt, házon belül ellátjuk, ameddig a fiatalnak nem biztosított a lakhatása, akár családban, akár más formában. Lehetőséget biztosítunk továbbá arra, hogy az ítélet letelte után is maradjon a tanulmányainak befejezése céljából. Ezen esetekben mindig szerződést kötünk velük, melyet elfogadva a javítóintézeti szabályok szerint élnek mind a jogok, mind a köteleességek tekintetében. Integrált utógondozásnak nevezzük ezt, hiszen, ha valaki 18 hónapot eltöltött egy nevelőpárossal, akkor adekvát, hogy a hátralévő 2 vagy 4 hónapot is velük töltsse.

nevelőpárossal, akkor adekvát, hogy a hátralévő 2 vagy 4 hónapot is velük töltsék. Az együttműködés terén a pártfogókkal szorosabb, jól szervezett a kapcsolatunk, hiszen az ideiglenes elbocsátást követően pártfogó felügyelet alá kerülnek a fiatalok.

Hogyan látja a javítóintézet funkcióját a mai magyar társadalomban?

Véleményem szerint a mai társadalmi viszonyaink között nélkülözhetetlen a javítóintézet, hiszen a közoktatási- és gyermekvédelmi-szociális rendszerrel szemben ez egy totális intézmény, mely személyi szabadságot korlátoz és esélyt tud adni a bűnelkövető fiataloknak. Nem tartom teljesen igaznak azt az elvet, miszerint „a legrosszabb család is jobb, mint a legkiválóbb intézmény”. A közoktatás rendszere, véleményem szerint

nem alkalmas arra, hogy a hosszú időre az oktatásból kiesett gyerekekkel pótolassák a hiányosságokat. Intézetünk erre kiválóan alkalmas, saját tantervével egy év alatt két általános iskolai osztályt tud pótoltatni. A tudás, amit kap, valós és összemérhető a normál közoktatásban szerzett tudással. A nyolcadik osztály elvégzését követően szakképzést is folytatunk, OKJ-és valamint szakmunkás bizonyítvány megszerzésére is van lehetőség, ami óriási és reális esély intézeti nevelteinknek.

Köszönjük az interjút és kívánjuk, hogy az általunk megtapasztalt magas színvonalú szakmai munkát továbbra is ilyen odaadással tudják végezni!

A tékozló fiú haza térése

*„Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezzenek.”
Lukács 15. fejezet Pádár Fruzsina 10 éves*